

Kas yra afrikinis kiaulių maras?

Afrikinis kiaulių maras (AKM) yra ypač pavojinga užkrečiama virusinė **kiaulių ir šernų** liga.

Kokie klinikiniai ligos požymiai?

Ligos inkubacinis laikotarpis trunka 5-15 dienas, bet gali užsitęsti ir ilgiau.

Yra trys šios ligos formos: ūmi, poūmė ir lėtinė.

- **Ūmi forma** labai virulentiška, sukelianti kiaulių karščiavimą iki 40.5-42 ° C, atsiranda odos paraudimai apie ausis, uodegą, pilvą, krūtinę, padažnėja kvėpavimas. Kiaulės neėda, sutrinka koordinacija, gali vemti, viduriuoti (kartais su krauju), paršavedėms pasireiškia abortai. Kiaulės gaišta per 6–13 dienų nuo ligos pradžios. Kiaulių mirtingumas siekia 100%.

- **Poūmė forma** sukelia panašius klinikinius požymius, tačiau jie yra silpniau išreikšti nei ūmios formos. Pakyla kūno temperatūra, kiaulės beveik visą laiką guli, atsiranda kiaulių reprodukcijos problemų. Kiaulės, sergančios lėtine AKM forma, gali išgyventi ilgiau kaip 15-45 dienas nuo ligos infekcijos. Kiaulių mirtingumas siekia 30-70%

- **Lėtinė forma**, AKM sukelia mažiau pastebimus klinikinius požymius. Užsikrėtusios kiaulės kenčia trumpalaikius ligos požymius, gali pasitaikyti pagerėjimo tarpinių. Kiaulės netenka svorio, temperatūra svyruoja, prasideda kvėpavimo takų uždegimai, nekrozės odoje, pasireiškia artritai.

Klausimai ir atsakymai apie afrikinį kiaulių marą

Ar saugu vartoti kiaulieną?

Taip saugu. Afrikinio kaulių maru sergančios kiaušės naikinamos. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnyba kontroliuoja Lietuvoje parduodamos mėsos saugą – rinkoje esantys produktai saugūs vartoti.

Kaip liga plinta?

Afrikinio kiaulių maras perduodamas tiesioginio kontakto būdu su ekskretais, sekretais, krauju, sperma, taip pat erkės (*Ornithodoros*) perneša virusą. Netiesioginio kontakto būdu - per apkrėstą inventorių, rūbus, transportą ir t. t., šeriant kiaušes netinkamai apdorotomis virtuvių atliekomis. Ši liga per placentą perduodama vaisiui.

Paukščiai, musės ir žmonės gali fiziškai pernešti virusą iš užkrėstų kiaulių sveikoms. Kiaulių savininkas gali sukelti infekciją šerdamas kiaušes neapdorotomis maisto atliekomis.

Ar buvo ankščiau Lietuvoje diagnozuota ši liga?

Lietuvoje ši ypač pavojinga liga nustatyta 2014 m. sausio mėn. Alytaus-Varėnos ir Šalčininkų rajonuose sumedžiotiems šernams.

Afrikinis kiaulių maras nustatytas Rusijos federacijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje, Gruzijoje, Italijoje, plačiai paplitęs Afrikos šalyse.

Ar šia liga gali susirgti žmonės?

Afrikinio kiaulių maro liga žmonėms nepavojinga. Ją serga tik kiaušės ir šernai. Gaišimas nuo šios ligos kiaulių ūkiuose siekia 100%.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba primena gyvūnų laikytojams, kad tik griežtai laikantis biologinės saugos reikalavimų galima apsaugoti savo gyvūnus nuo pavojingų ligų.

Kaip kiaulių savininkai gali apsaugoti savo kiaušes?

Kiaulių savininkai, kurie įtaria, kad jų kiaušės serga, turi nedelsiant kreiptis į savo vietos veterinarijos gydytoją arba Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnus.

Imantis šių veiksmų, kiaulių savininkai gali apsaugoti savo kiaušes:

- Patikrinkite kiaušes ne mažiau kaip du kartus per savaitę dėl neįprastų požymių ar elgesio.
- Stebėti naujai įsigytų kiaulių sveikatos būklę.
- Izoliuoti sergančias kiaušes, kol bus nustatyta ligos priežastis.
- Vengti laukinių gyvūnų kontakto su naminiiais gyvūnais.
- Laikytis biosaugos priemonių, tokių kaip valyti ir dezinfekuoti drabužius, įrangą ir transporto priemones, įvažiuojančias į fermą ir išvažiuojančias iš jos.
- Neleisti į ūkį pašalinių asmenų, transporto.

Kokia profilaktika ir ligos likvidavimo priemonės?

Gydymo nuo šios ligos nėra, sergančios kiaulės ar šernai naikinami.

Ūkyje atliekama dezinfekcija, ribojamas kiaulių transportavimas, stebimi aplinkiniai ūkiai.

Kas daroma, kad ši liga neišplistų į kitus kiaulių ūkius?

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba imasi visų būtiniausių šios ligos kontrolės ir likvidavimo priemonių:

- Afrikinio kiaulių maro ligos židinio vietoje nustatomas karantinas.
- siekiant apsaugoti aplinkines gyvulių fermas nuo galimo ligos plitimo laikinai uždraudžiamas bet koks kiaulių išvežimas iš teritorijos.
- aplink ligos židinį nustatomos 3 ir 10 km spindulių apsaugos ir priežiūros zonos, sergančios kiaulės naikinamos.
- sustiprinama aplinkinių kiaulių fermų kontrolė: atliekami imlių ligai gyvūnų klinikiniai ir laboratoriniai kraujo tyrimai.
- atliekami visų sumedžiotų ir rastų nugaišusių šernų laboratoriniai tyrimai.

Ūkininkus, auginančius kiaules, prašome stebėti auginamų kiaulių sveikatos būklę bei taikyti biosaugos priemones.

Įtarus ligą informuoti Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą visa parą veikiančiu nemokamu telefonu 8 800 40 403 arba tiesiogiai kreiptis į Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinį padalinį, kurį galime rasti kiekviename rajone ar pranešti privačiam veterinarijos gydytojui.

Afrikinis kiaulių maras žmonėms nepavojiinga liga.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba užtikrina gyventojus, jog Lietuvoje parduodama kiauliena yra saugi vartoti.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba įspėja visus kiaulių laikytojus ir augintojus, kad nesilaikant biologinės saugos reikalavimų kiaulių ūkiuose, laiku neinformavus apie pirmuosius ligos požymius, neužkirtus kelio ligų plitimui, laikytojas ar augintojas praranda teisę į nuostolių kompensavimą už paskerstus/sunaikintus gyvūnus, šalutinių gyvūninių produktų naikinimą, laikymo vietos valymą ir dezinfekavimą ir privalo pats padengti visus su ligos likvidavimu kilusius kaštus!

Kaip kiaulių savininkai gali apsaugoti savo kiaules?

- Nešerti kiaulių virtuvės atliekomis, nenaudoti atliekų, kuriose gali būti gyvūninių produktų, kadangi tai pagrindinis galimo užkrato šaltinis!
- Kiaules, paršelius įsigyti tik suženklintus ir iš registruotų ūkių.
- 1 kartą ketvirtyje deklaruoti auginamų kiaulių skaičių Ūkinių gyvūnų registro centrinėje duomenų bazėje (CDB) arba Telšių VMVT, arba pas privatų veterinarijos gydytoją.
- Iš laikymo vietos išvežamas kiaules kitiems laikytojams ar skerdimui privaloma ženklinti, išvežimo įvykį registruoti užpildant GŽ-2 formą ir ją suvesti į CDB arba pristatyti Telšių VMVT.

**Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
Telšių valstybinė maisto ir
veterinarijos tarnyba**

Tel. (8 444) 78 718

Faks. (8 444) 31 079

El. paštas telsiua@vet.lt

www.vmvt.lt